

Регіональні ПЕРСПЕКТИВИ 2-3 (9-10) 2000

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ • 22631

МЕНЕДЖМЕНТ:
на порозі XXI століття

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 22631
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Регіональні Перспективи

Квітень 2000 р., № 2-3 (9-10)

Видається з листопада 1997 р.

Виходить щоквартально.

Свідчення про державну реєстрацію КВ 2797,
видане 4.09.1997 р. Міністерством інформації України

Редакційна рада:

В.В. Гришко - доктор економічних наук, заступник голови Полтавської облдержадміністрації - начальник управління економіки і власності; **В.О. Дорохін** - ректор Полтавського кооперативного інституту, професор, академік Української Академії наук національного прогресу; **В.М. Матицин** - голова правління фінансово-промислової компанії "Укртат-нафта"; **О.Г. Оніщенко** - ректор Полтавського державного технічного університету ім. Ю.Кондратюка, доктор технічних наук, академік, голова ради ректорів вищих навчальних закладів Полтавського регіону; **В.І. Пила** - доктор економічних наук, професор, завідувачий відділом регіональної політики Науково-дослідного економічного інституту Міністерства економіки; **О.В. Третьяков** - ректор Інституту економіки і нових технологій, професор, академік Української Академії наук національного прогресу; **В.В. Фінагін** - професор, доктор економічних наук, заступник директора Інститута економіко-правових досліджень НАН України (Донецьк).

Редакційна колегія:

А.В. Базиліук - доктор економічних наук (Київ); **Г.В. Балабанов** - доктор географічних наук (Харків); **А.П. Голіков** - доктор географічних наук (Харків); **В.П. Дубіщев** - доктор економічних наук (Полтава); **І.М. Дудник** - доктор географічних наук (Полтава); **Т.С. Клебанова** - доктор економічних наук (Харків); **К.Р. Курбанов** - доктор технічних наук (Кременчук); **І.А. Маркіна** - кандидат економічних наук (Полтава); **С.С. Ніколенко** - доктор економічних наук (Полтава); **Б.І. Мовшиць** (Кременчук); **В.М. Московкін** - доктор географічних наук (Харків); **В.Ю. Некос** - доктор географічних наук (Харків); **Т.М. Померанцева** - кандидат технічних наук (Київ); **О.С. Чмир** - кандидат економічних наук (Київ).

© Назва концепція, зміст і дизайн журналу "РП" є інтелектуальною власністю Асоціації "Перспектива" і охороняється законом про авторські і суміжні права.

Матеріали друкуються мовою оригіналу.

При передруці посилання на журнал "РП" обов'язкове

Головний редактор О.А. Палант.
Випусковий редактор В.М. Благодирьов.
Літредактор О.О. Палант.
Верстка В.Е. Волошин.
Коректор Т.М. Дубина.
Здано до набору 8.03.2000 р.
Підписано до друку 30.04.2000 р.
Формат 64х80 1/8. Наклад на замовлення.

Адреса редакції: 39602, Кременчук - 2,
вул. Павлова, 10, кв. 4.

Тел/факс: (05366) 5-23-61. E-mail: region@cruizer.poltava.ua.
Підготовлено до друку і видано Асоціацією "Перспектива".
Друкарня видавництва "Полтава", 36000, м. Полтава вул.
Котляревського, 38/40.
Замовлення № 960.....

За точністю цифр, географічних назв, власних імен, бібліографії, цитат та іншої інформації відповідає автор. Думка редакції не завжди співпадає з точкою зору авторів.
Частина тиражу розповсюджується безкоштовно.

АСОЦІАЦІЯ "ПЕРСПЕКТИВА"
КРЕМЕНЧУК

ЗМІСТ

Методологічні аспекти стратегічного управління, інноваційного та інвестиційного менеджменту

- 1 Загорський В.С., Вовчак О.Д. Інноваційна стратегія підприємства та напрями її реалізації на сучасному етапі.
- 2 Смоляр Л.Г. Управління інноваціями - вимога часу.
- 4 Семенов А.К. Управлінські ролі і функції: їх стратифікація і тенденції змін.
- 6 Силаєв В.І. Інвестиційна політика у вугільній промисловості.
- 8 Пастухова В.В. Методичний підхід до оцінки стратегії підприємства.
- 10 Орлов О.О., Ковальчук С.В., Бойко Р.В. Проблеми управління інноваційним продуктом в різних типах конкурентного середовища (теоретичний аспект).
- 15 Скляр Г.П. Рента менеджера та проблеми формування інвестиційної культури у споживчій кооперації.
- 18 Коршунов В.І. Роль і місце інноваційної стратегії в комплексній стратегії розвитку підприємства.
- 21 Богатирьов А.М., Голубьонкова О.О. Застосування методу Дельфі в процесі розробки стратегічного плану.
- 23 Боровиков О.В., Фастовець А.А. Використання методів наочного аналізу в сфері менеджменту.
- 27 Ринейська Л.С. Методологічні аспекти інноваційного та інвестиційного менеджменту.
- 29 Слободян Н.Г. Основи методології стратегічного аналізу та їх практичне використання.
- 31 Іванова В.В. Теоретичні аспекти інноваційного менеджменту.
- 32 Жарлінська Р.Г. Маркетинг як інформаційна підсистема банківського менеджменту (теоретичний аспект).
- 33 Іванченко К.І. Управління розвитком СП як однієї з форм залучення іноземного капіталу.
- 36 Гуляєва Н.М. Обґрунтування інвестиційних рішень: основні правила і підходи.
- 39 Гуляєва Н.М., Верещагін В.В. Моделі і методи розрахунків в інвестиційному контролінгу на торговельних підприємствах.
- 42 Піратовський Г.Л. Методологічні засади стратегічного управління страховою компанією.
- 44 Букіна В.М. Управління інноваціями.
- 46 Мороз О.М., Рудомін Г.А. Методологічні аспекти розробки стратегії підприємства.
- 48 Олексин І.І. Сучасні підходи до конкурентної стратегії торговельних підприємств.
- 49 Петенко І.В. Методологічні аспекти інноваційного підходу до проблеми цінового тимулювання раціонального природокористування.
- 50 Головачук Т.І., Гут Л.В. Види лізингу та особливості їх застосування.
- 52 Григор'єв В.А. Про інтегральну характеристику управлінського потенціалу керівників.
- 53 Роздольська І.В. Організаційна структура як елемент стратегічного управління системою споживчої кооперації.
- 55 Воронкова А.Е., Шнуренко О.В. Формування інтегрованої системи управління виробництвом.
- 57 Веземоська І.Г. Експертиза інноваційного проектування.
- 59 Маляренко Г.І. Проблеми виникнення методології стратегічного управління.
- 60 Буднікевич І.М. Управління інноваційними проектами як елемент практичної реалізації менеджменту інновацій.
- 62 Решміділова С.Л. До питання розвитку інноваційних технологій творчого потенціалу.
- 64 Мельник Л.А. Вплив організаційної культури на стратегію розвитку підприємства.
- 67 Кравченко М.О. Організаційні аспекти інноваційної діяльності підприємств.
- 68 Абовян А.Х. До питання вибору інноваційно-маркетингової стратегії.
- 71 Коршунова І.О. Інвестиційна привабливість і економічний по-

- 200 Петренко В.П., Лосєва М.С., Ревтюк Є.А. Процедура банкрутства – ефективний важіль примусового удосконалення систем управління суб'єктами господарювання.
- 201 Швець В.Я., Єфремова Н.Ф., Малиш Н.І. Особливості інтегрального підходу до стратегічного управління конкурентоспроможністю фірми.
- 204 Козирєва Н.М., Шульга П.О. Методологічні аспекти оцінки конкурентоспроможності заготівельно-переробного підприємства споживчої кооперації.
- 208 Тарнавська Н.П. Методологічні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємств.
- 211 Дібіс Г.І., Кох Р.В. Формування комплексної стратегії управління доходами підприємства.
- 213 Чевганова В.Я., Карпенко Ю.В. До питання визначення економічної категорії "потенціал підприємства".
- 214 Лощенюк І.Р. Управління конкурентоздатністю організації.
- 216 Бобрищев О.В., Братина М.Д. Кількісний аналіз динаміки ресурсів фірми в умовах економічного ризику.
217. Губачова О.М., Руденко Л.В. Розкриття ділової активності корпорації через аналіз звіту про рух грошових потоків.
- 219 Фішук Н.Ю., Цвігун В.Ф. Ефективність управління корпоративними формами власності.
- 220 Бєленцов В.Н., Севостьянова С.І.; Босюк О.О.; Мартиненко В.Ф.; Джерих К.Г. Дослідження впливу показників господарської діяльності на розмір прибутку.
- 222 Трегубов А.С., Клименко І.А. Прискорення руху грошових потоків як один з напрямів фінансового менеджменту.
- 223 Литвиненко Т.Є., Литвиненко Я.В. Важливий елемент досягнення конкурентоспроможності підприємства.
- 224 Арутюнян С.С., Ітигіна О.В. Проблеми і тенденції розвитку міжнародного фінансового менеджменту.
- 227 Гончаренко В.В. Концептуальні напрямки вирішення проблеми кредитування аграрного сектора.
- 229 Мельник Т.Б., Щавінська Г.В. Лізинг як додатковий засіб внутрішнього інвестування підприємств.
- 232 Гурч Л.М. Логістика – один з факторів підвищення конкурентоспроможності.
- 234 Похилиук В.В. Єдність управління конкурентоздатністю та саморегулювання економіки в умовах транзиції.
- 236 Скларова Н.І. Управління кредитними ризиками.
- 238 Руденко Л.С. Стратегія забезпечення конкурентоздатності страхової компанії.
- 239 Козирєв Д.А. Дослідження фінансового стану підприємств споживчої кооперації.
- 243 Ключенко Л.В. Методичні підходи до обґрунтування рівня дивідендних виплат.
- 246 Жилінський А.І. Проблеми управління ліквідністю комерційного банку.
- 246 Чорна С.В. Грошові кошти в системі фінансового менеджменту підприємства.
- 247 Захарченко Л.А. Зростання ролі фінансового аналізу в умовах корпоратизації галузі зв'язку.
- 249 Кабасєва Г.Л. Маркетинг як концепція управління конкурентоспроможністю товарів.
- 252 Теллінський Г.В. Моделювання при обґрунтуванні управлінських рішень з конкурентоспроможності.
- 254 Сєрова Л.П. Теоретичні аспекти оцінки експортного потенціалу підприємства.
- 256 Карпенко О.М., Драгун Н.П. Методологічні підходи до оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства.
- 260 Кузнєцова І.О. Методичні підходи до складання фінансового плану на хлібоприймальних підприємствах.
- 261 Полянко В.В. Прогнозування оптимального розміру доходів торговельних підприємств.

Організаційно-правові проблеми регіонально-адміністративного та галузевого менеджменту

- 263 Мисникова Л.В. Ефективність матеріальної мотивації працівників районних споживчих товариств Білорусі.

- 264 Хміль Ф.І. Приоритети менеджменту у споживчій кооперації.
- 267 Шавга Л.А., Малека Ф.Х. Управлінські та методичні підходи до стратегічного планування людських ресурсів.
- 270 Перебийніс В.І., Чумак В.Д., Малиш М.Н. Проблеми формування мотиваційного механізму в аграрному менеджменті.
- 273 Чмир О.С. Щодо доцільності використання спеціальних режимів підприємництва для забезпечення регіонального розвитку.
- 274 Комеліна О.В. Динаміка розвитку промислового комплексу регіону.
- 277 Орлов В.М. Класифікація підприємств галузі зв'язку як об'єктів управління.
- 278 Шульгіна Л.М. Еволюція концептуальних підходів до організації діяльності підприємства на ринку послуг гостинності.
- 282 Бєвз О.П. Управління біржовим ринком нерухомості в Україні.
- 284 Довгаль Н.С., Маїло Я.В. Особливості державного регулювання оплати праці.
- 287 Соловйов І.О. Система агромаркетингу та її роль в маркетинговому забезпеченні розвитку АПК.
- 288 Малинець Л.М., Отенко І.П., Ярошенко Ю.Ф. Структурний аспект в аналізі діяльності промислових підприємств в регіоні.
- 291 Максимов В.В. Трансформація організаційно-економічного механізму управління регіоном.
- 293 Максимова Т.С. Застосування комплексних динамічних моделей в управлінні регіональним розвитком.
- 295 Березін О.В. Концептуальні аспекти формування ринку продовольства.
- 298 Фінагіна О.В. Роль і розвиток підприємницького середовища в економіці міста.
- 299 Торгова Л.В., Вітко Т.В. Маркетинг ринку праці як основа управління і регулювання.
- 301 Торгова Л.В. Управління соціальним розвитком регіону на основі його соціально-економічної моделі.
- 305 Яковенко Л.І. Теоретичні основи дослідження регіональних процесів.
- 307 Мїшук І.П. Бізнес-логістика в управлінні товаропостачанням.
- 308 Шиндировський І.М. Організація збутових сільськогосподарських кооперативів.
- 310 Юрко І.В. Формування служб маркетингу зовнішньоторгівельних організацій споживчої кооперації.
- 312 Туриянська М.М. Деякі аспекти інвестиційної і інноваційної політики у Донецькому регіоні.
- 313 Петросов В.В. Проблеми планування і прогнозування розвитку бізнес-середовища.
- 315 Бобровська О.Ю. Інформаційні засади створення механізму регулювання економічного розвитку підприємств міста.
- 317 Морєва В.В. Особливості формування регіонального екологічного менеджменту.
- 318 Ткаченко Н.Б. Оптимізація товарної номенклатури.
- 319 Каравацька О.М. Проблеми працевлаштування працівників шахт, які закриваються.
- 321 Пономаренко Н.Ш. Місце і роль малого та середнього бізнесу в економічних відносинах регіону.
- 323 Костюченко І.Г., Рудницький С.І. Основні підходи до перспективного планування мережі кооперативних ринків Чернігівської області.
- 325 Королишин В.Р., Рудницький С.І. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі.
- 326 Павловська Н.Л., Рудницький С.І. Вплив менеджменту на організацію туристично-рекреаційного бізнесу.
- 328 Ханюков А.В. Маркетингові дослідження і стратегія агрохімічного обслуговування.
- 330 Савченко В.І. Маркетингові аспекти функціонування підприємств будівництва і будівельних матеріалів.
- 332 Хитра О.В. Аналіз розвитку спільних підприємств в світовому масштабі.
- 335 Яшук А.Ю. Напрямки підвищення активності інвестиційної

КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА

В.В. Гончаренко, кандидат економічних наук,
м. Полтава.

Ефективність аграрного сектора економіки будь-якої країни значною мірою залежить від можливостей сільськогосподарських товаровиробників реально отримати кредит на ведення свого господарства. Це викликано сезонною специфікою сільськогосподарського виробництва.

Сучасна банківська система України не задовольняє потреб села у кредитних ресурсах. Особливо це стосується дрібних товаровиробників - особистих підсобних господарств та фермерів. В структурі кредитного портфеля всіх комерційних банків України на сільське господарство припадає лише 4% (313 млн. грн.) виданих кредитів, в той час, як на промисловість - 37%, на торгівлю - 31%, позики фізичним особам - 6%. Колишній спеціалізований банк для сільського господарства, - агропромбанк "Україна", - сьогодні втратив свою спеціалізацію і перетворився у звичайний комерційний банк, в якому сільськогосподарські товаровиробники мають лише незначну частину акцій, тому не можуть впливати на його кредитну політику. Інші комерційні банки також не мають великого бажання працювати з аграрним сектором. При існуючому стані справ у сільськогосподарському виробництві, цей сектор не є привабливим для комерційних банків.

Кризова ситуація з кредитуванням аграрного сектора стала наслідком двох головних проблем. З однієї сторони, банки не хочуть кредитувати сільськогосподарських товаровиробників через те, що останні не можуть надати достатніх гарантій повернення кредиту. З іншого боку, сільськогосподарські товаровиробники не хочуть брати кредити в комерційних банках через досить високі процентні ставки. Але світовий та історичний український досвід свідчать, що ці проблеми можуть бути успішно вирішені.

Проблема гарантій може мати кілька варіантів вирішення. Традиційно вважається, що найбільш надійним видом забезпечення кредиту є застава. Кредитори не ризикують вкладати свої кошти у сільськогосподарське виробництво, бо те майно, що є у переважній більшості товаровиробників аграрного сектора, не має відповідної цінності з точки зору кредиторів. Але застава не є єдиним надійним видом забезпечення кредиту. Застава є найбільш ефективним засобом при *індивідуальних* кредитах. Світовий та історичний український досвід кооперативного кредитування

села свідчать, що не менш надійним видом забезпечення кредиту може бути кругова порука при наданні кредиту під колективну солідарну майнову відповідальність багатьох людей, які добре знають один одного. На цій ідеї побудована райфайзенівська система кооперативного кредитування села, яка довела свою життєздатність та ефективність у багатьох країнах світу і у складних соціально-економічних та політичних умовах.

Досить перспективним в умовах України може бути мікро-кредитування приватних сільськогосподарських товаровиробників за системою "позикового кола". Суть цієї системи полягає в тому, що селяни формують "позикове коло", учасники якого добре знають один одного і готові нести солідарну майнову відповідальність перед кредиторами за отриманими кредитами. Так, об'єднані міцним зв'язком взаємної солідарної відповідальності дрібні селянські господарства, не маючи сприйнятного кредитором майна, стають сильною, достатньо платоспроможною одиницею, яка може забезпечити гарантії повернення кредиту на кілька ступенів вище, ніж система застави. Члени "позикового кола" несуть перед кредиторами матеріальну, а перед своїми товаришами ще й моральну відповідальність за своєчасне виконання взятих на себе в межах "кола" боргових зобов'язань. І якщо в одного, або кількох членів "позикового кола" виникне проблема з поверненням кредиту - решта членів будуть змушені виконати за них взяті зобов'язання. Кругова порука в цьому випадку відіграє вагомий психологічне значення для кожного позичальника і спонукає його до виконання взятих на себе зобов'язань, тому що традиційні двосторонні кредитні відносини "кредитор - позичальник" в системі "позикового кола" замінюються трьохсторонніми відносинами "кредитор - група - позичальник". Таким чином між кредитором і окремим позичальником постає група, яка, з одного боку, несе матеріальну відповідальність перед кредитором, а з іншого - має моральні важелі впливу на позичальника.

Застосовуючи таку систему кредитування кредитор розподіляє кредитний ризик на багатьох учасників "позикового кола", загальне майно яких набагато перевищує суму наданих кредитів (Мал. 1). Члени ж "позикового кола", прийнявши на себе додатковий ризик за своїх товаришів, отримують реальну можливість користування кредитом. А відмова від застави

дозволяє кредиторам здешевити та спростити процес оформлення кредиту.

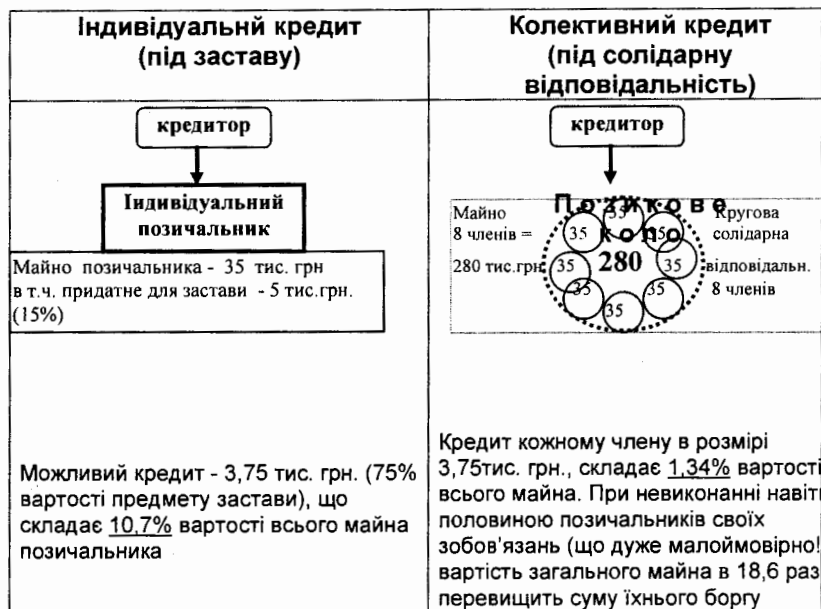
Ця система була успішно апробована в кредитній спілці "Каса взаємодопомоги" (м. Полтава) і покладена в основу фінансової підтримки кредитною спілкою кооперативних ініціатив фермерів по створенню сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Фермери, які виявили бажання створити кооператив по зберіганню зерна, утворили "позикове коло", під гарантією якого кредитна спілка надала цільові кредити на внесення членами кооперативу паїв у пайовий фонд сільськогосподарського кооперативу. Слід відзначити, що при застосуванні такої схеми кредитування приватних сільськогосподарських товаровиробників, кредитні спілки можуть стати фінансовою базою для відродження сільськогосподарської кооперації в Україні.

Іншим напрямом вирішення проблеми гарантій є створення спеціального гарантійного фонду для зменшення ризику банків та кредитних спілок при кредитуванні ними сільськогосподарських товаровиробників. Ідея гарантійного фонду базується на принципі, що всі отримувачі кредитів під гарантію фонду не можуть збанкрутувати одночасно. Це дозволяє застосувати "ефект важелю" (мультиплікатора), оскільки капітал, який буде у розпорядженні фонду, може гарантувати набагато більшу суму кредитів. При цьому, щоб забезпечити зацікавленість кредиторів у контролі за позиками, фонд повинен покривати лише частину (близько 50%) суми ризику і отримувати від кредиторів невелику страхову премію (1-2%) за ризик, взятий фондом. Таким чином, з часткою гарантії в 50% та коефіцієнтом мультиплікатора 5% фонд зможе гарантувати суму кредитів, яка в десять раз перевищує суму капіталу фонду.

Фінансові ресурси фонду мають бути виділені державою. Це може бути частина бюджетних коштів, що виділяються на підтримку сільськогосподарського виробництва, частина державної власності в різних об'єктах, а також кошти державної страхової компанії "Оранта". Партнерами держави у формуванні коштів фонду можуть стати банки та кредитні спілки, зацікавлені у кредитуванні аграрного сектора, міжнародні фонди та організації, а також сільськогосподарські товаровиробники безпосередньо чи через свої об'єднання та представницькі органи.

Проблема високих процентних ставок на

Цифри - умовні

Мал. 1.

Порівняння надійності кредиту від заставу і кругову поруку.

банківські кредити може бути вирішена шляхом створення спеціального інвестиційного фонду револьверного типу (револьвінфону), який міг би безпосередньо надавати позики

сільгоспвиробникам під сприйнятні для них відсотки або здійснювати паритетне з банками кредитування для зменшення процентної ставки (наприклад, якщо банк надає кредит 50

тис. грн. під 60% річних, а револьвінфонд дасть до них своїх 50 тис. грн. під 30% річних - виробник отримає кредит 100 тис. грн. під 45% річних).

Можливими джерелами коштів для револьвінфону можуть бути: частина коштів державного фонду підтримки селянських (фермерських) господарств, частина коштів державного лізингового фонду, бюджетні кошти Ощадного банку та державної страхової компанії "Оранта", а також кошти зарубіжних фондів та проектів.

Каналами спрямування ресурсів револьвінфону до сільськогосподарських виробників можуть бути комерційні банки та спеціальні кредитні спілки.

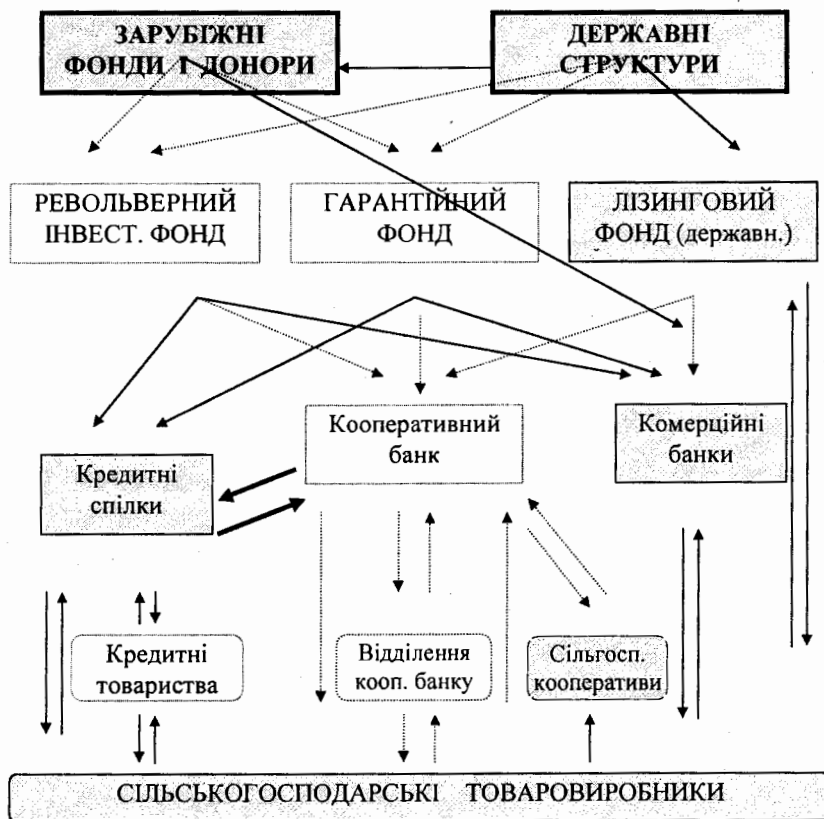
Слід відзначити, що створення гарантійного та револьверного інвестиційного фондів є частковим вирішенням проблеми. Воно викликає необхідність термінової розробки нових механізмів фінансування АПК. Дуже кардинального ж вирішення цієї проблеми необхідно створити 3-х рівневу кооперативно-фінансово-кредитну систему, яка б складалася із мережі сільських кооперативних кредитних товариств, кредитних спілок та центрального кооперативного банку. Це - стратегічний напрям вирішення проблеми фінансування аграрного сектора. Поступово ця система могла б перебрати на себе функції лізингового та револьверного фондів (Мал. 2), а з прийняттям відповідного законодавства - здійснювати іпотечне кредитування, унеможлививши перехід сільськогосподарської землі у власність не сільськогосподарських товаровиробників (комерційних банків, переробних підприємств тощо).

В основі цієї концепції лежить ідея побудови системи фінансової самопомогі сільськогосподарських товаровиробників на кооперативних принципах при підтримці держави. Подібна система існувала в Україні в минулому. Організації фінансової самопомогі селян в Україні почали виникати в 70-х роках XIX століття в вигляді кредитних та ощадно-позичкових товариств. В цьому процесі активну участь приймали земства. Держава та органи місцевого самоврядування надавали їм пільговий кредит для початку діяльності, що сприяло їх швидкому розвитку. До 1919 р. таких товариств в Україні налічувалось близько 3300. Вони створювали 3-х ступеневу кооперативну фінансово-кредитну систему, вершиною якої був Центральний кооперативний банк (Українбанк). З встановленням радянської влади ця кооперативна система фінансової самопомогі селян була ліквідована, а її майно - експропріоване державою.

В зв'язку з цим, сьогодні держава може та повинна допомогти селянству відродити систему фінансової самопомогі на кооперативних засадах. Головними концептуальними напрямками цього процесу мають бути:

1. Проголошення та активне впровадження державної політики масового відродження різних видів кооперації.

2. Законодавче забезпечення створення сільських кредитних товариств шляхом прийняття закону "Про сільські кредитні товариства".

Мал. 2.

АЛГОРИТМ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ ФІНАНСУВАННЯ АПК

3. Створення можливості (шляхом внесення змін до закону "Про банки та банківську діяльність") для реєстрації кооперативних банків у вигляді кооперативного товариства, що діє на основі кооперативних принципів, власниками та клієнтами яких будуть сільськогосподарські товаровиробники, сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи та кооперативні фінансово-кредитні установи (кредитні товариства та спілки), які приймають участь в програмах кредитування аграрного сектора.

- Створення умов для функціонування системи кооперативних банків шляхом:

- внесення державою початкового пайового капіталу кооперативного банку з наступною передачею паїв учасникам цієї кооперативної банківської системи;

- надання учасникам кооперативної банківської системи приміщень та працівників відділень державного Ощадного банку для організації роботи;

- надання фінансової підтримки (пільгових кредитів) для учасників системи кооперативного банку і створення умов для концентрації фінансових ресурсів усіх сільгосптоваро-

виробників в системі кооперативного банку;

- встановлення пільгового режиму оподаткування в зв'язку із неприбутковою кооперативною природою цих організацій;

- встановлення нормативних показників діяльності з врахуванням незначного розміру пайового капіталу кооперативних банків та товариств;

- створення умов для інтеграції окремих кредитних спілок (за їх бажанням) в кооперативну банківську систему;

- надання права кооперативному банку здійснювати іпотечні операції після прийняття відповідного закону (навіть якщо буде створено спеціалізований іпотечний банк). Це дозволить створити механізм, при якому сільськогосподарські товаровиробники будуть закладати землю самі собі, що зробить неможливим "обезземелення" селян і концентрацію землі в руках несільськогосподарських суб'єктів;

- спрямування через систему кооперативного банку всієї державної допомоги аграрному сектору.

Ці основні концептуальні напрямки вирішення проблеми кредитування аграрного сек-

тора економіки України дозволять за короткий час кардинально змінити ситуацію із фінансуванням сільського господарства. Подібні кооперативні фінансово-кредитні системи існують в багатьох країнах світу, де вони повністю підтвердили свою ефективність. Наприклад, у Франції давно створена та діє система кооперативних банків (що мають назву - "каси"): "Креді агріколь". Частка цієї системи в кредитуванні аграрного сектора Франції складає 75%. Ця кооперативна фінансово-кредитна система має три рівні - місцевий, регіональний та національний. Місцевих кас, що діють у кантонах, налічується понад 3000. На рівні департаментів вони об'єднуються у 94 регіональних каси, які, в свою чергу, входять до національної каси сільськогосподарського кредиту. Через цю систему держава здійснює фінансову підтримку аграрного сектора економіки. Подібні кооперативні фінансово-кредитні системи існують в Німеччині, Нідерландах та інших країнах. На зріла нагальна необхідність створення такої системи і в Україні. Без цього неможливо буде повністю вирішити проблеми кредитування аграрного сектора економіки України.

ЛІЗИНГ ЯК ДОДАТКОВИЙ ЗАСІБ ВНУТРІШНЬОГО ІНВЕСТИВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Т.Б. Мельник;
Г.В. Щавінська.
М. Хмельницький.

Перехід України до ринкової економіки виявився складним. Вибуття основних фондів - без фізичне старіння значно випереджає їх

оновлення. Економічна криза серйозно вплинула на інвестиційну діяльність підприємств.

За експертними оцінками у найближчому

майбутньому не передбачається серйозної зацікавленості у вкладенні капіталу в українську економіку з боку іноземних інвесторів. З ог-

Таблиця 1.
Розмір лізингових платежів при прямолінійному методі нарахування амортизаційних відрахувань

№ платежу за рік	Залишкова вартість майна, грн.	Відшкодування вартості майна, грн.	Лізинговий процент, грн.			Розмір лізингових платежів, грн.		
			Для займа ного капіталу – 10%	Для власного капіталу – 5%	Для зміша ного капіталу – 7,5%	Для займа ного капіталу – 10%	Для власного капіталу – 5%	Для зміша ного капіталу – 7,5%
1	300000	25000	30000	15000	22500	55000	40000	47500
2	275000	25000	27500	13750	20625	52500	38750	45625
3	250000	25000	25000	12500	18750	50000	37500	43750
4	225000	25000	22500	11250	16875	47500	36250	41875
5	200000	25000	20000	10000	15000	45000	35000	40000
Всього						250000	187500	218750